

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 160/2566

ธนาคาร ท. โจทก์ บริษัท อ. กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 681/1, ป.พ.พ. มาตรา 727/1

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้จำเลยที่ 3 ที่ 4 และที่ 6 ถึงที่ 10 ในฐานะผู้จำนองทรัพย์สินของตนเพื่อประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ 1 โดยจดทะเบียนจำนองเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2558 ภายหลังจากวันที่ พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2557 มีผลใช้บังคับ (วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2558) จึงไม่จำต้องรับผิดชอบในหนี้ที่ประกันเกินราคาที่ดินจำนองในเวลาบังคับจำนองหรือเอาทรัพย์สินจำนองหลุดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 727/1 วรรคหนึ่ง (ที่แก้ไขใหม่) ก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามสัญญาค้ำประกันว่า จำเลยที่ 2 ถึงที่ 6 ทำสัญญาค้ำประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ 1 โดยตกลงยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2557 ก่อนวันที่ พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2557 และ พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2558 มีผลใช้บังคับ (ใช้บังคับวันที่ 15 กรกฎาคม 2558) ข้อสัญญาที่กำหนดให้จำเลยที่ 2 ถึงที่ 6 รับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ 1 อย่างลูกหนี้ร่วมจึงยังคงใช้บังคับได้ และไม่ตกเป็นโมฆะตามมาตรา 681/1 วรรคหนึ่ง (ที่แก้ไขใหม่) และมาตรา 727/1 วรรคสอง (ที่แก้ไขใหม่) แม้ข้อสัญญาดังกล่าวจะมีผลให้ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบเกินราคาทรัพย์สินที่จำนองเนื่องจาก พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2557 และ พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2558 ไม่ได้บัญญัติถึงการใช้บังคับมาตรา 681/1 (ที่แก้ไขใหม่) และมาตรา 727/1 (ที่แก้ไขใหม่) ไว้เป็นอย่างอื่น โจทก์จึงชอบที่จะบังคับชำระหนี้เอาแก่ทรัพย์สินอื่นของจำเลยที่ 3 ที่ 4 และที่ 6 ได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 ร่วมกันชำระเงิน 141,089,506.69 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 18 ต่อปี ของต้นเงิน 120,446,521.08 บาท นับถัดจากวันฟ้อง เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ และให้จำเลยที่ 7 ถึงที่ 10 ร่วมรับผิดชอบชำระเงิน 22,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 18 ต่อปี นับแต่วันที่ 3 สิงหาคม 2560 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากจำเลยทั้งสิบไม่ชำระให้บังคับจำนองยึดที่ดินโฉนดเลขที่ 49970 ถึง 49972 และ 137030 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ที่ดินโฉนดเลขที่ 155350 ถึง 155352 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ที่ดินโฉนดเลขที่ 5008 และ 5009 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง และเครื่องจักรทะเบียนเลขที่ 52-323-606-0163 ถึง 52-323-606-0174 เลขที่ 53-323-606-0086 ถึง 53-323-606-0088 และเลขที่ 53-323-606-0090 ถึง 53-323-606-0096 ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระให้แก่โจทก์ หากได้เงินไม่พอชำระหนี้ให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสิบออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์ จนครบ จำเลยทั้งสิบให้การขอให้ยกฟ้อง จำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 ที่ 8 และที่ 9 ขาดนัดพิจารณาศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 ร่วมกันชำระเงิน 135,030,881.68 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 12 ต่อปี ของต้นเงิน 120,446,521.08 บาท นับแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2560 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ และให้จำเลยที่ 7 ถึงที่ 10 ร่วมกันชำระเงิน 22,000,000 บาท พร้อม

ดอกเบี๋ยในอัตราร้อยละ 18 ต่อปี นับแต่วันที่ 3 สิงหาคม 2560 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากจำเลยทั้งสิบไม่ชำระให้ยึดที่ดินโฉนดเลขที่ 49970 ถึง 49972 และ 137030 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ที่ดินโฉนดเลขที่ 155350 ถึง 155352 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ที่ดินโฉนดเลขที่ 5008 และ 5009 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง และเครื่องจักรทะเบียนเลขที่ 52-323-606-0163 ถึง 52-323-606-0174 เลขที่ 53-323-606-0086 ถึง 53-323-606-0088 และเลขที่ 53-323-606-0090 ถึง 53-323-606-0096 รวม 22 เครื่อง ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระให้แก่โจทก์ หากได้เงินไม่พอชำระหนี้ให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสิบออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์จนครบถ้วน กับให้จำเลยทั้งสิบร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 10,000 บาท ค่าขึ้นศาลให้ใช้แทนตามทนายที่โจทก์ชนะคดี จำเลยทั้งสิบอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 7 แผนกคดีผู้บริโภคพิพากษาแก้เป็นว่า หากมีการบังคับจำนองยึดที่ดินโฉนดเลขที่ 155350 ถึง 155352 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง กับที่ดินโฉนดเลขที่ 5008 และ 5009 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง อันเป็นทรัพย์สินจำนองของจำเลยที่ 3 ที่ 4 และที่ 6 ถึงที่ 10 ออกขายทอดตลาดแล้วได้เงินไม่พอชำระหนี้ จำเลยที่ 3 ที่ 4 และที่ 6 ถึงที่ 10 ไม่ต้องรับผิดชอบชำระหนี้ส่วนที่ขาดให้แก่โจทก์อีก นอกจากนี้แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดยศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า จำเลยที่ 1 และที่ 2 เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด เดิมจำเลยที่ 1 มีจำเลยที่ 3 ที่ 5 และที่ 6 เป็นกรรมการ ต่อมา มีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการและอำนวยการกรรมการ มีจำเลยที่ 6 เป็นกรรมการ ส่วนจำเลยที่ 2 มีจำเลยที่ 7 ที่ 8 และที่ 10 เป็นกรรมการ เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2557 จำเลยที่ 1 เปิดบัญชีเงินฝากกระแสรายวันกับโจทก์ ต่อมาวันที่ 29 ตุลาคม 2557 จำเลยที่ 1 ได้รับอนุมัติสินเชื่อจากโจทก์ 4 ประเภท ประเภทที่หนึ่ง สัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชีวงเงิน 30,000,000 บาท และเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2558 จำเลยที่ 1 ขอเพิ่มวงเงินเบิกเงินเกินบัญชีอีก 5,000,000 บาท รวมเป็นวงเงิน 35,000,000 บาท ประเภทที่สอง สัญญากู้เงิน 20,000,000 บาท ประเภทที่สาม สัญญากู้เงิน 30,000,000 บาท และประเภทที่สี่ สัญญากู้เงินระยะสั้นวงเงิน 25,000,000 บาท และเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2558 จำเลยที่ 1 ขอเพิ่มวงเงินกู้ระยะสั้นอีก 17,000,000 บาท รวมเป็นเงิน 42,000,000 บาท โดยในการเบิกเงินกู้ จำเลยที่ 1 ทำคำขอเบิกเงินกู้และออกตัวสัญญาใช้เงินส่งจ่ายเงินให้โจทก์เท่ากับจำนวนเงินที่ได้รับแต่ละครั้ง และเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ 1 ดังกล่าว เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2557 จำเลยที่ 2 ถึงที่ 6 ทำสัญญาค้ำประกันให้โจทก์ในวงเงิน 105,000,000 บาท โดยยอมรับผิดร่วมกับจำเลยที่ 1 อย่างลูกหนี้ร่วม วันที่ 11 พฤษภาคม 2558 จำเลยที่ 2 และที่ 5 ทำสัญญาค้ำประกันหนี้ตามบันทึกข้อตกลงแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีให้โจทก์ในวงเงิน 5,000,000 บาท และหนี้ตามบันทึกข้อตกลงแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาเงินระยะสั้นในวงเงิน 17,000,000 บาท วันที่ 30 ตุลาคม 2557 จำเลยที่ 2 จดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 49970 ถึง 49972 และ 137030 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง เป็นประกันในวงเงิน 105,000,000 บาท ตกลงว่าหากบังคับจำนองได้เงินไม่พอชำระหนี้ จำเลยที่ 2 ยอมรับผิดส่วนที่ขาดจนครบถ้วน วันที่ 10 พฤศจิกายน 2557 จำเลยที่ 2 จดทะเบียนจำนองเครื่องจักร ทะเบียนเลขที่ 52-323-606-0163 ถึง 52-323-606-0174 เลขที่ 53-323-606-0086 ถึง 53-323-606-0088 และเลขที่ 53-323-606-0090 ถึง 53-323-606-0096 เป็นประกันในวงเงิน 16,620,000 บาท ตกลงว่าหากบังคับจำนองได้เงินไม่พอชำระหนี้ จำเลยที่ 2 ยอมรับผิดส่วนที่ขาดจนครบถ้วน วันที่ 12 พฤษภาคม 2558 จำเลยที่ 6 และที่ 7

จดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 155350 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง เป็นประกันในวงเงิน 22,000,000 บาท จำเลยที่ 3 ที่ 4 และที่ 8 จดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 155351 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง เพิ่มหลักทรัพย์เป็นประกันหนี้ซึ่งได้มีการจดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 155350 จำเลยที่ 4 และที่ 8 จดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 155352 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง เพิ่มหลักทรัพย์เป็นประกันหนี้ซึ่งได้มีการจดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 155350 จำเลยที่ 8 จดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 5008 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง เพิ่มหลักทรัพย์เป็นประกันหนี้ซึ่งได้มีการจดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 155350 และจำเลยที่ 10 จดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 5009 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง เพิ่มหลักทรัพย์เป็นประกันหนี้ซึ่งได้มีการจดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 155350 ต่อมาวันที่ 29 เมษายน 2559 จำเลยทั้งสิบทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในหนี้ทั้งสี่ประเภทกับโจทก์ และวันที่ 21 เมษายน 2560 จำเลยทั้งสิบทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับโจทก์อีกครั้ง ก่อนฟ้องโจทก์มีหนังสือทวงถามและบอกกล่าวบังคับจำนองไปยังจำเลยทั้งสิบแล้ว คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามที่โจทก์ได้รับอนุญาตให้ฎีกาว่า ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิพากษาให้จำเลยผู้ค้ำประกันและจำเลยผู้จำนองร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ 1 ต่อโจทก์ ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เดิมและที่แก้ไขใหม่หรือไม่ เพียงใด เห็นว่า แม้จำเลยที่ 6 และที่ 7 จดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 155350 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง เป็นประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ 1 ในวงเงิน 22,000,000 บาท ส่วนจำเลยที่ 3 ที่ 4 และที่ 8 จดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 155351 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง จำเลยที่ 4 และที่ 9 จดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 155352 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง จำเลยที่ 8 จดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 5008 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง และจำเลยที่ 10 จดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 5009 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง เพิ่มหลักทรัพย์เป็นประกันการจดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 155350 ภายหลังจากวันที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2557 มีผลใช้บังคับแล้ว ซึ่งทำให้จำเลยที่ 3 ที่ 4 และที่ 6 ถึงที่ 10 ในฐานะผู้จำนองทรัพย์สินของตนเพื่อประกันหนี้ของจำเลยที่ 1 ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบในหนี้ที่ประกันนั้นเกินราคาที่ดินที่จำนองในเวลาบังคับจำนองหรือเอาทรัพย์สินจำนองหลุดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 727/1 วรรคหนึ่ง (ที่แก้ไขใหม่) แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า จำเลยที่ 2 ถึงที่ 6 ทำสัญญาค้ำประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ 1 โดยตกลงยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2557 ก่อนวันที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2557 และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2558 มีผลใช้บังคับ ข้อสัญญาที่กำหนดให้จำเลยที่ 2 ถึงที่ 6 รับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ 1 อย่างลูกหนี้ร่วมจึงยังคงใช้บังคับได้ และไม่ตกเป็นโมฆะตามมาตรา 681/1 วรรคหนึ่ง (ที่แก้ไขใหม่) และมาตรา 727/1 วรรคสอง (ที่แก้ไขใหม่) แม้ข้อสัญญาดังกล่าวจะมีผลให้ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบเกินราคาทรัพย์สินที่จำนอง ทั้งนี้ เนื่องจากพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2557 และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2558 ไม่ได้บัญญัติถึงการใช้บังคับมาตรา 681/1 (ที่แก้ไขใหม่) และมาตรา 727/1 (ที่แก้ไขใหม่) ไว้เป็นอย่างอื่น ฉะนั้น จำเลยที่ 3 ที่ 4 และที่ 6 ในฐานะผู้ค้ำประกันจึงยังคงมีความผูกพัน ในอันที่จะต้องร่วมกับจำเลยที่ 1 รับผิดชอบหนี้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์จึงขอที่จะบังคับชำระหนี้เอาแก่ทรัพย์สินอื่นของจำเลยที่ 3 ที่ 4 และที่ 6 ได้ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิพากษาว่า หากมีการบังคับจำนองยึดทรัพย์สินจำนองของจำเลยที่ 3 ที่ 4 และที่ 6 ออกขายทอดตลาดแล้วได้เงินไม่พอชำระหนี้ จำเลยที่ 3 ที่ 4 และที่ 6

ไม่ต้องรับผิดชำระหนี้ส่วนที่ขาดให้แก่โจทก์อีก นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น
อนึ่ง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 1 รับผิดชำระดอกเบี้ยของต้นเงินตามสัญญากู้เบิกเงินเกิน
บัญชีและสัญญากู้เงินตามฟ้องในอัตราร้อยละ 12 ต่อปี นับแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2560 เป็นต้นไป
แม้ตามหนังสือสัญญาจำนองที่ดินและสัญญาต่อท้ายหนังสือสัญญาจำนองที่ดินเป็นประกัน
ที่จำเลยที่ 7 ถึงที่ 10 ทำไว้กับโจทก์ จะกำหนดดอกเบี้ยไว้ในอัตราร้อยละ 18 ต่อปี แต่หนี้ตาม
สัญญาจำนองเป็นเพียงหนี้อุปการะ กรณีจึงไม่อาจกำหนดให้จำเลยที่ 7 ถึงที่ 10 ผู้จำนองที่ดินเป็น
ประกันหนี้ของจำเลยที่ 1 รับผิดชำระดอกเบี้ยเกินกว่าหนี้ตามสัญญากู้เบิกเงินบัญชีและสัญญา
กู้เงินซึ่งเป็นหนี้ประธานได้ การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 7 ถึงที่ 10 ชำระดอกเบี้ยใน
อัตราร้อยละ 18 ต่อปี ของต้นเงิน 22,000,000 บาท นับแต่วันที่ 3 สิงหาคม 2560 เป็นต้นไป และ
ศาลอุทธรณ์ภาค 7 มิได้แก้ไข จึงเป็นการไม่ชอบ ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับ
ความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142 (5) มาตรา 246 และมาตรา 252 ประกอบ
พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยที่ 7
ถึงที่ 10 ร่วมรับผิดชำระเงิน 22,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 12 ต่อปี นับแต่วันที่ 3
สิงหาคม 2560 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ และหากมีการบังคับจำนองยึดที่ดินโฉนด
เลขที่ 155350 ถึง 155352 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง กับที่ดินโฉนดเลขที่ 5008 และ 5009 พร้อม
สิ่งปลูกสร้าง ออกขายทอดตลาดแล้วได้เงินไม่พอชำระหนี้ ให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยที่ 3 ที่ 4
และที่ 6 ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์จนครบ นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตาม
คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 7 ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

ณรงค์ ประจุมาศ · กษิดิศ มงคลศิริภัทรา · ทวีศักดิ์ อุณนาทรรัตนกุล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/160/2566>